

Cercetările arheologice de la Dridu — „La Metereze“ (jud. Ialomița) (1979 — 1980)

VIORICA MIHAI

Amenajarea lacului de acumulare de pe cursul Ialomiței, în zona Dridu—Fierbinți Tîrg, din partea de vest a județului Ialomița, a impus organizarea unui vast șantier de salvare a vestigiilor arheologice. Colectivul constituit în acest scop de către Muzeul județean Ilfov a întreprins cercetări de suprafață în întreaga zonă și a identificat numeroase puncte, ce urmau a fi afectate de lucrările șantierului și de modificările hidrografice. Două dintre aceste puncte, notate convențional cu cifrele XXVI și XXXI, au revenit spre cercetare autoarei acestor note, iar săpăturile de salvare au început în campania 1979, continuând și în campania 1980. Rezultatele obținute aduc precizări deosebit de importante în legătură cu viața materială și spirituală a poporului român și a strămoșilor săi în Cimpia Română, pentru o perioadă foarte îndelungată. Descoperirile se eșalonează, în timp, de la începutul mileniului VI î.e.n. (neoliticul timpuriu aceramic) și pînă în secolul al XVII-lea e.n.

Punctul „La Metereze“, de la marginea nord-estică a satului Dridu (comuna Dridu), notat convențional cu cifra XXXI în planul săpăturilor de salvare, este un pînten de terasă de pe malul drept al riului Ialomița, mărginit în partea sa de est și de nord-est de pante abrupte, cu adîncimea de 12-25 m. Pîntenul domină confluența rîurilor Ialomița și Prahova, aflîndu-se la numai circa 250 m în aval de barajul viitorului lac de acumulare.

Cele 8 secțiuni și casetele aferente efectuate în două campanii în punctul „La Metereze“ au pus în evidență existența în acest loc a șapte niveluri succesive de locuire¹:

I. O necropolă de înhumăție din neoliticul timpuriu aceramic. Trupurile defuncțiilor au fost depuse în morminte pe spate, cu rotirea ușoară a corpului spre stînga sau spre dreapta și cu picioarele întinse sau ușor chircite. Orientarea generală a mormintelor este nord-vest—sud-est. În două morminte, ce par a face parte dintr-un șir cu orientare identică, s-a evidențiat ritualul decapitării defunctului, cu depunerea pe loc a craniului. Decapitarea defunctului s-a efectuat

în momentul depunerii în mormînt. Capul detașat de corp nu a fost așezat în poziția impusă de vertebrele gîtului ci în apropiere, cu privirea spre răsărit, spre punctul vernal (punctul echinocliului de primăvară). Pentru consolidarea poziției de orientare a craniului s-a fixat perpendicular pe sutura din spate o dăltiță confecționată dintr-o rocă dură de culoare roșie. (fig. 1/1).

Ritualul decapitării defuncțiilor se înfîlțește pe o arie geografică largă, din Europa Centrală pînă în Orientul Apropiat, încă din mezolitic, dar în această perioadă mai veche se obișnuia îngroparea separată a craniilor.

Aparținînd aceluiași nivel de locuire, un complex funerar pune în evidență un ritual în care se practicau sacrificii umane. Astfel, într-o groapă circulară au fost descoperite două schelete, unul lungit și altul ușor chircit, primul cu privirea spre apus și al doilea spre răsărit. În timpul ritualului, primului individ i s-a tăiat piciorul drept de deasupra genunchiului iar celui de al doilea i s-a smuls piciorul sîng din șold. Alături de schelete s-au descoperit ofrande: canini de ciine și o ovi-caprină. Orientarea complexului funerar este nord-sud.

Orientarea rituală a craniilor spre răsăritul sau apusul soarelui precum și groapa perfect circulară a complexului funerar avut în discuție ne obligă să admitem că aceste practici rituale sînt în legătură cu cultul SOARELUI.

II. Al doilea nivel de locuire este reprezentat de o așezare întinsă pe circa 2,5 ha aparținînd fazelor I—II ale culturii Babadag, din Hallstattul timpuriu. Bordeiele, de formă ovală, cu diametrul de circa 5,5 m, conțin în umplutură un inventar bogat compus din ceramică, unelte, podoabe și material osteologic (fig. 1/4—19). Este documentată folosirea pînă în această perioadă a lamelor de silex. În umplutura bordeielor au apărut ace de bronz pentru confecționarea îmbrăcămîntei și încălțămîntei de piele, o săgeată din bronz și diferite piese de podoabă, printre care amintim acele din bronz pentru păr și un fragment de fibulă de fier. Piese descoperite atestă diferite meșteșuguri casnice printre care amintim torsul, țesutul, olăritul și confecționarea uneltelor din silex. Apariția în umplutura bordeielor așezării și în nivelul arheologic care-i corespunde a oaselor de ovi-caprine și de cornule mari domestice, atestă păstoritul ca una din ocupațiile principale

¹ Descriu succint toate nivelurile arheologice; mă voi ocupa în mod special de nivelul VI datorită importanței descoperirilor pentru istoria poporului român.

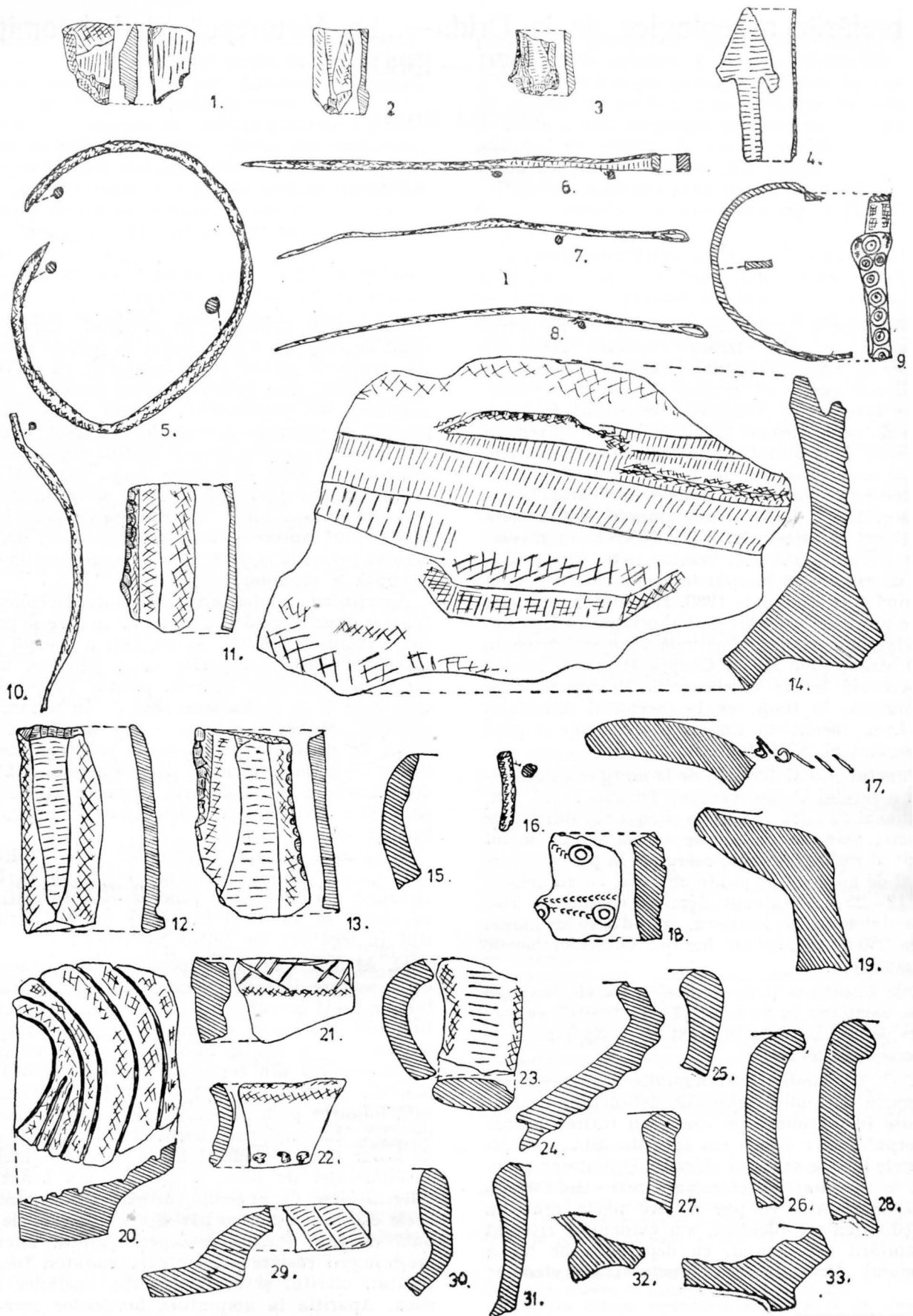

Fig. 1. Dridu — „La Metereze”. 1—3 unelte microlitice aparținând neoliticului timpuriu aceramic; 4—19 piese datînd din hallstattul timpuriu, cultura Babadag I—II; 4 săgeată de bronz; 5, 9, 16 brățări din bronz; 6 ac de păr din bronz; 7—8 ace; 10 fragment de arc de fibulă, din fier; 11—13 unelte din silex; 14, 15, 17—19 fragmente ceramice; 20—23 fragmente ceramice din secolele VI—V î.e.n.; 24—30 fragmente ceramice din secolele IV—III î.e.n.; fragmente de vase La Tène III, lucrate la roată.

ale colectivității. Apariția oaselor de animale sălbatice, în special de mistreț, dovedește că la această vreme împrejurimile așezării erau masiv împădurite. Această concluzie este subliniată și de culoarea brun-roșcată a stralului de depuneri și de frecvența resturilor de melci, care atestă un climat cald și umed.

III. Următorul nivel de locuire aparține unei așezări din secolele VI—V î.e.n. În această vreme, locuințele erau de suprafață, cu vetrele de foc amenajate din pietre. Frecvența descoperirii rîșnițelor de mină demonstrează că principala ocupație a locuitorilor acestei așezări a fost agricultura. În cuprinsul locuințelor și în gropile menajere s-au descoperit vîrfuri de săgeți din bronz cu trei muchii și tub de înmănușare, precum și numeroase fragmente ceramice (fig. 1/20—24). Resturile osteologice aparținînd acestei așezări atestă folosirea calului în activitățile zilnice.

IV. În perioada următoare, — secolele IV—III î.e.n. — așezarea din acest loc s-a restrîns în partea de nord-est a pîntenului de terasă. Acum, s-a efectuat fortificarea așezării în partea de sud prin șanț dublat cu val de apărare. Din așezarea fortificată au fost surprinse doar părțile inferioare ale unei gropi menajere, care perforau depunerile mai vechi. Resturile locuințelor ce au aparținut așezării din secolele IV—III î.e.n. au fost distruse în urmă cu trei ani, cînd porțiuni însemnate ale pîntenului de terasă au fost decapate pînă la adîncimea de 1—1,5 m pentru obținerea pămîntului necesar lucrătorilor șantierului (fig. 1/25—30).

V. Nivelul următor de viațuire aparține unei așezări dacice din epoca clasică, din secolele I î.e.n.—I e.n., atestată doar prin materiale ceramice caracteristice, care au apărut în solul agricol, răspîndite de plug (fig. 1/31—33). Această așezare, care avea o extîndere teritorială mai mare decît aceea fortificată ce a precedat-o, pare a fi fost, și ea, distrusă de decapările executate în urmă cu trei ani, cel puțin în porțiunile cercetate pînă în prezent.

VI. Următoarea așezare, care a existat în punctul „La Metereze”, datează, în principal, din secolul al XII-lea e.n., cu începuturi încă de la finele secolului precedent și continuînd, eventual, pînă la jumătatea secolului al XIII-lea; este vorba de o așezare fortificată cu șanț de apărare. Vestigiile descoperite aparțin la două faze de locuire. Datorită faptului că această așezare reprezintă, în stadiul actual al cercetărilor, primul sat fortificat în Cîmpia Română din secolele XI—XIII e.n. împreună cu necropola sa (începînd cu jumătatea secolului al XII-lea), considerăm acest nivel ca fiind, deocamdată, principala descoperire a săpăturilor noastre de la Dridu și ne propunem să stăruim mai jos asupra ei.

VII. Ultimul nivel de locuire descoperit în săpătură aparține unei așezări foarte întinse, care a durat din secolul al XIV-lea pînă în secolul al XVII-lea. Vestigiile acestei așezări sînt ulterioare, sub raport stratigrafic, așezării din secolele XI—XIII e.n., tîind, printre altele, umplu-

tura șanțului de apărare al acestei din urmă așezări. Resturile unei locuințe cu temelie de piatră, descoperite în grosimea umpluturii șanțului de apărare din secolele XI—XIII, au putut fi datate în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, cu ajutorul monedelor emise de Vladislav-Vlaicu. Unele materiale, aparținînd așezării, par a fi mai timpurii, din prima jumătate a secolului numit sau chiar de la sfîrșitul secolului al XIII-lea, astfel încît nu este exclus ca distanța în timp dintre sfîrșitul așezării notate mai sus cu nr. VI și această din urmă așezare să fie în realitate foarte mică. Asupra acestui aspect urmează să ofere lămuriri cercetările viitoare, chiar dacă în zona accesibilă săpăturilor arheologice se constată că vestigiile așezării din secolele XIV—XVII au fost serios afectate de lucrările agricole și de activitatea șantierului lacului de acumulare (fig. 2/18—19).

*

Așa cum am precizat mai sus, nivelul VI de locuire de pe pîntenul de terasă numit de localnici „La Metereze” este reprezentat de o așezare fortificată, cu două faze de existență. Fortificația a constat dintr-un șanț de apărare, al cărui traseu este diferit de șanțul așezării din secolele IV—III î.e.n. (vezi mai sus, punctul IV). Includînd o suprafață mai mare de teren. Chiar și șanțul de apărare atestă două faze de funcționare, deoarece, la un moment dat, a suferit lucrări de adîncire. Existența unui val de pămînt sau doar a unei palisade de lemn, care să dubleze șanțul, rămîne de verificat prin săpături viitoare.

Prima fază a așezării, din a doua jumătate a secolului al XI-lea și prima jumătate a secolului al XII-lea, se caracterizează prin locuințe de suprafață cu plan rectangular, ai căror pereți erau din lut aplicat pe un schelet de lemn, așa cum o demonstrează fragmentele de lipitură, pe care se remarcă impregnarea formei parilor și a nuielilor. Inventarul arheologic descoperit în cuprinsul acestor locuințe se compune din fragmente din căldări de lut (fig. 2/2) cu decor canelat și din fragmente de vase-borcan, asemănătoare celor descoperite în așezările de tip Dridu², dar atestînd o fază mai tirzie a acestei ceramici. Decorul vaselor-borcan constă din striuri paralele și din fascicole de linii paralele, trasate, ușor vălurite, cu pieptenele. Se cuvine semnalată apariția unui fragment de ulcior de factură bizantină (fig. (fig. 2/17), modelat la roata rapidă și acoperit cu smalț verde-măsliniu. Asemenea asocieri de materiale ceramice se întîlnesc în așezări dobrogene, ca și în Transilvania, datînd din se-

² I. Nestor, *Dacia*, N.S., 2, 1958, p. 371—382; I. Nestor și Eug. Zaharia, *Materiale* 6, 1959, n. 595—599; Eugenia Zaharia, *Săpăturile arheologice de la Dridu*, București, 1967, p. 1—75.

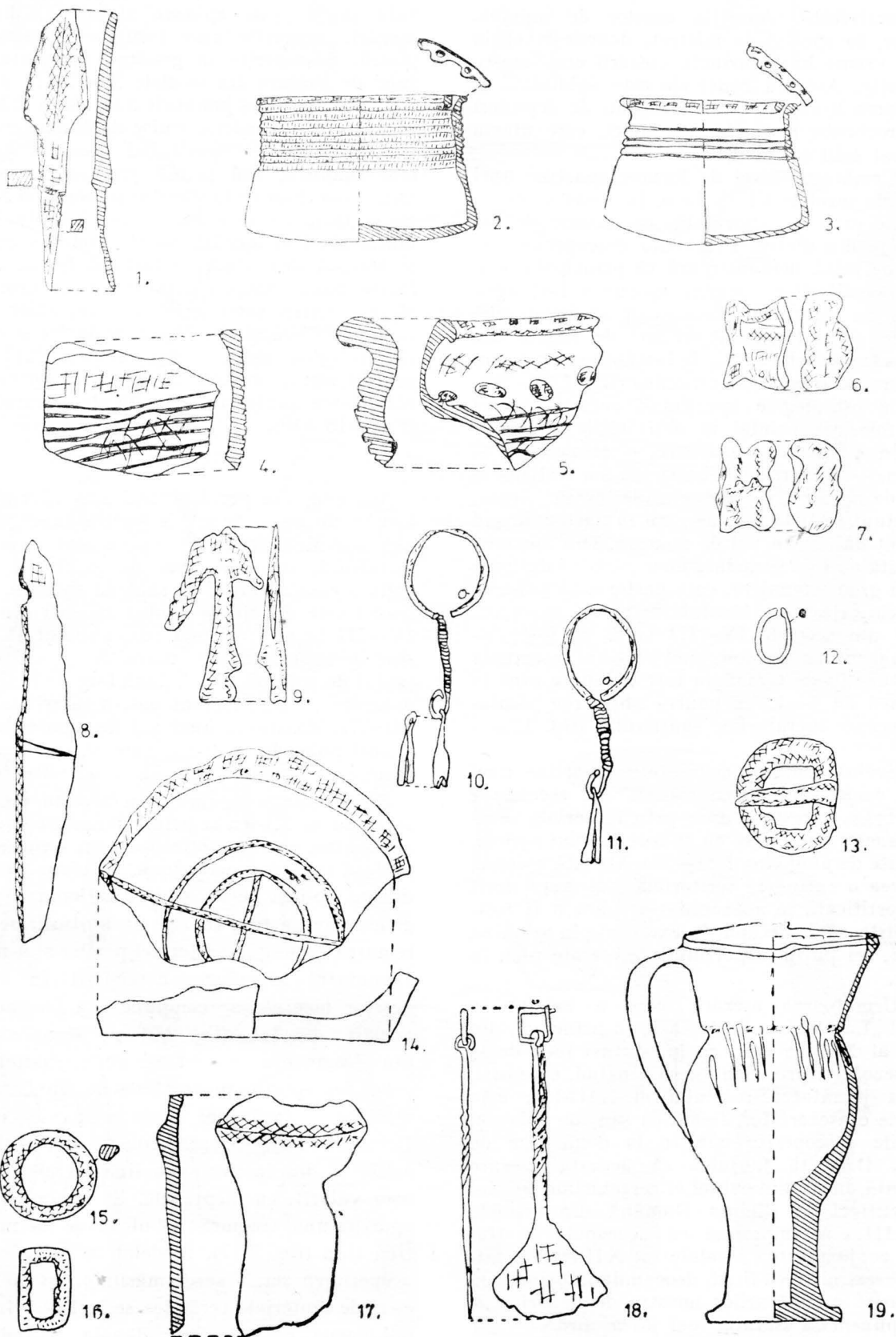

Fig. 2. Dridu — „La Metezeze”. 1, 2, 17 piese datând din secolele XI—XIII: 1 vîrf de săgeată de fier; 2 căldare de lut; 17 fragment ceramic smălțuit; 3—16 piese aparținînd secolelor XII—XIII: 3 căldare de lut; 4, 5 fragmente ceramice; 6, 7 arșice (M.6); 8 cuțit de fier (M.6); 9 vîrf de săgeată (M.12); 10—12 cercei din bronz (M.4 și 19); 13, 15, 16 piese de centură (M.10); 14 fragment ceramic cu ștampilă în relief; piese din secolul al XIV-lea: 18 uncalță din fier; 19 cupă cu picior.

coalele XI—XII³. Aceleiași faze de locuire îl aparțin câteva virfuri de săgeată din fier (fig. 2/1).

În a doua fază de existență, așezarea din secolele XI—XII și-a restrins aria în partea de nord-est a pîntenului de terasă, fiind delimitată, în continuare, spre sud, de șanțul de apărare, care a fost adîncit. În zona în care a încetat locuirea, și-a făcut apariția o necropolă de înhumație, cu inventar caracteristic secolului al XII-lea, mai probabil jumătății a doua a secolului (fig. 2/6—13, 15—16). Pentru această fază, prin urmare, atât așezarea cît și necropola ei au fost adăpostite de același șanț de apărare.

Locuințele celei de a doua faze sînt de tipul adîncit în pămînt. Inventarul arheologic din aceste locuințe se compune din aceleași căldări de lut, dar cu decor diferit, deoarece în locul canelurilor apar fascicole de linii incizate cu pieptenul. Vasele-borcan ateslă forme ceva mai tirzii, ce-și găsesc analogii în descoperiri pentru care s-a propus datarea la începutul secolului al XIII-lea. Aceleași materiale ceramice apar și pe baza adîncită prin curățire a șanțului de apărare, fapt ce dovedește contemporaneitatea complexelor (fig. 2/3—5, 14). Pentru succesiunea în timp a celor două faze amintim că un mormînt al necropolei medievale din a doua jumătate a secolului al XII-lea secționează umplutura unei gropi menajere din prima fază a așezării și că o verigă din fier de la o centură, descoperită la baza șanțului de apărare, este de același tip cu două verigi descoperite ca inventar funerar în mormintele necropolei.

În ceea ce privește inventarul necropolei, el este surprinzător de variat, constînd din podoabe, piese de costum, arme și unelte. Din categoria podoabelor fac parte cercei din bronz cu pandativ sau în formă de verigă. Butonii din bronz sferici, descoperiți în necropolă, se datează într-o perioadă mai îndelungată de timp⁴, dar cataramele circulare cu spin median și cataramele ovale, cu baza dreaptă, se întîlnesc mai ales în complexe din secolul al XII-lea⁵; această datare este întărită de absența cataramelor în formă de liră, caracteristice pentru așezările dunărene într-o perioadă doar cu puțin mai timpurie, aceea a secolelor X—XI⁶. Din categoria armelor face parte un virf de săgeată din fier, cu aripioare laterale, prevăzut cu tub de înmănușare, iar din aceea a uneltelor, o seceră de fier, depusă ritual pe mîinile defunctului, acestea din urmă împreunate pe bazin.

Cît despre ritul funerar specific necropolei, el este, în general, asemănător celui atestat în ne-

cropolele medievale românești, cu mici variații de orientare și de poziție a brațelor scheletelor, variații a căror semnificație va putea fi stabilită după cercetarea integrală a necropolei. O primă examinare, sub raport antropologic, a scheletelor, efectuată pe șantier⁷, a relevat existența unui complex de caractere tipice pentru populația medievală românească. Un singur schelet prezintă evidente trăsături antropologice orientalo-mongoloide, dar acesta nu a apărut în cadrul necropolei, ci într-un mormînt izolat, situat în exteriorul șanțului de apărare.

În funcție de amploarea săpăturilor efectuate în campaniile 1979—1980, de repartizarea pe teren a descoperirilor, ca și de detaliile topografice ale punctului „La Metereze”, din marginea satului Dridu, se poate preciza că așezarea din secolele XII—XIII și necropola ei au fost investigate arheologic în proporție de circa 50%. Cum este și firesc, într-o atare situație se impune ca încheierile istorice întemeiate pe documentul material să adopte o anumită prudență, mai ales în ceea ce privește precizările de detaliu. Astfel, data exactă de început și aceea de sfîrșit a așezării rămîn a fi verificate și nu este exclus, așa cum am arătat mai sus, ca așezarea din secolele XII—XIII să se continue, în realitate, cu aceea din secolele XIV—XVII, sau ca încluz de legătură dintre ele să se afle undeva în imediata vecinătate, în aceeași zonă a confluenței dintre Ialomița și Prahova.

Informațiile arheologice de care dispunem în prezent asupra așezărilor din Cîmpia Română la sfîrșitul mileniului I e.n. și la începutul mileniului nostru, au dus la concluzia că numeroase așezări de tip Dridu, cunoscute în aproape întreg teritoriul dintre Dunăre și Carpații Meridionali, își încetează existența la începutul secolului al XI-lea. Faptul a fost pus în legătură cu pătrunderea triburilor pecenege în această zonă, la sfîrșitul secolului al X-lea sau în primii ani ai secolului următor⁸. Deși nu lipsesc unele descoperiri izolate datînd din etapa istorică ce a urmat acestui eveniment⁹, principala categorie de documente arheologice datînd din secolele XI—XII, din regiunile de cîmpie situate la nordul Dunării de Jos, este reprezentată, deocamdată, de morminte — izolate și puține la număr — aparținînd călăreților nomazi și războinici de origine turcică, adică pecenegilor și cumanilor¹⁰. Coroborîndu-se această situație cu prezența în aceleași regiuni a unui număr relativ însemnat de toponime și mai ales

³ Grigore Florescu, Radu Florescu, *Materiale*, 6, 1959, p. 626; Gh. Ștefan, Ion Barnea, Maria Chițvasi-Comșa și Bucur Mîntea, *Materiale*, 6, 1959, p. 640—645; Gh. Ștefan, I. Barnea, M. Comșa și Eug. Comșa, *Dinogelia*, 1, București, 1967; Petre Diaconu și D. Vilceanu, *Păciul lui Soare. Cetatea bizantină*, I, București, 1972.

⁴ *Ibidem*, p. 140, fig. 56/7; D. Popescu, *Materiale*, 2, 1956, p. 89, fig. 83/12; Peiu Gatev, *Arheologija*Kiev, 1, 1977, p. 32, fig. 1/3; 2.

⁵ *Ibidem*, fig. 3/1—2 și tabelul 2.

⁶ Petre Diaconu, D. Vilceanu, *op. cit.*, p. 154—156.

⁷ Mulțumesc și pe această cale antropologilor Cantemir și Irina Rîșcușia de la Institutul de Antropologie „Victor Babeș” — București, care ne-au vizitat șantierul și ne-au comunicat unele observații preliminare asupra indivizilor înmormîntați în necropola din secolele XII—XIII, acceptînd colaborarea în cercetarea problemelor de antropologie.

⁸ P. Diaconu, *Les Pečeneque au Bas-Danube*, București, 1970, p. 37—38, 46—49 și 79—80.

⁹ Victor Spinei, in *Relations between the autochthonous population and the migratory populations on the territory of Romania*, 1975, p. 268—273, fig. 1; idem, *SCIV*, 21, 1970, 4, p. 606—610; M. Sămpetru, *SCIV*, 21, 1973, 3, p. 641, fig. 1.

¹⁰ Idem, *Dacia*, N.S., 18, 1974, p. 254—263.

hidronime ce au fost atribuite mai ales cumanilor¹¹, s-a ajuns, în istoriografia noastră, la imaginea, mai clar sau mai puțin explicit formulată, a unei cîmpii nord-dunărene stăpînite în mod efectiv și direct de către triburile de pecenegi, uzi și cumani. Potrivit unor asemenea ipoteze, aceștia își pășunau aici turmele și au determinat retragerea spre zone mai adăpostite a populației sedentare căreia i-au aparținut așezările și necropolele pe care le cunoaștem în secolele IX și X.

Dar, în acest fel, întîrzie să-și capete o documentare arheologică, și materială corespunzătoare ideea de mare intuiție istorică, formulată încă de multă vreme de către Nicolae Iorga, aceea a „colaborării româno-cumane”¹², întemeiată pe realitățile social-politice și militare pe care le oglindesc izvoarele din secolele XIII—XIV, din vremea afirmării structurilor statelor românești în teritoriile situate la sud și la răsărit de Carpați.

Revenit la Dunăre, și chiar la nord de gurile fluviului, la sfîrșitul secolului al X-lea, Imperiu Bizantin a fost, ulterior, nevoit să accepte vecinătatea stăpînirii exercitate de pecenegi, iar după anul 1091 de către cumani. Cu toate acestea, împărații de la Constantinopol nu au încetat, pe durata secolelor XI—XII, să ia în considerare și teritoriile nord-dunărene, în planurile lor politice și militare. Campania din anul 1166, în care armatele bizantine, care cuprindeau „și o mare multime de vlahi”, au pătruns în Transilvania dinspre sud-est, din Cîmpia Română sau din sudul Moldovei¹³, a fost doar unul dintre episoadele care au marcat această realitate.

Pe de altă parte, teritoriile situate la sud și la răsărit de Carpați au reprezentat zone prin care au trecut, în secolele XI—XII, expedițiile pece-nege și cumane, îndreptate împotriva Transilvaniei. O parte a acestor nomazi războinici s-au sedentarizat în interiorul arcului carpatic, alături de români, apariția lor fiind consemnată de izvoarele scrise narrative, de toponime sau de informații ca aceea care atestă în începutul secolului al XIII-lea „pădurea românilor și a pecenegilor” în sudul Transilvaniei¹⁴.

La sfîrșitul secolului al XII-lea și mai ales la începutul secolului al XIII-lea, după ce granița de pe linia Carpaților a regatului medieval arpadian a căpătat consistență și eficacitate¹⁵, aceleași teritorii din estul Munteniei și sudul Moldovei — în a căror vecinătate stăpînirea bizantină a fost înlocuită prin aceea a țaratului româno-bulgar de la Tîrnovo — au devenit obiectiv al expedițiilor maghiare. Aceste acțiuni au

căpătat amploare în deceniile doi și trei ale secolului al XIII-lea, cînd cavalerii teutoni, instalați în Țara Birsei, au întreprins, probabil, expediții și dincolo de munți¹⁶. Cu acest prilej este menționată creștinarea unui mare număr de cumani, și întemeierea „episcopiei cumanilor”¹⁷. Avînd în vedere faptul că în cadrul episcopiei cumanilor, potrivit documentelor de la începutul secolului al XIII-lea, țara valahilor sau a brodnicilor este nominalizată separat față de țara cumanilor, considerăm că aceasta din urmă era situată mai ales la nord de gurile Dunării. Nu știm care au fost ritmul și particularitățile procesului de sedentarizare a triburilor turce, deși faptul că o mare parte a lor a fugit la apariția pericolului tătar pledează mai degrabă pentru o sedentarizare lîrzie și incompletă. Se poate, în schimb, spune că, chiar dacă posedăm încă din secolul al XII-lea știri răzlețe despre răspîndirea creștinismului în sînul societății cumane¹⁸, procesul propriu-zis de creștinare a colectivităților cumane s-a petrecut abia în prima jumătate a secolului al XIII-lea, după apariția pericolului mongol și că acest proces a fost mai mult fenomen de suprafață, devremei ce, la sfîrșitul aceluiași secol, cumanii așezați în regiunea Tisei continuau să fie considerați ca păgîni.

Aceste cîteva considerații de ordin general oferă schema mai largă a tabloului istoric — în continuă transformare pe durata a două secole — în care se integrează așezarea de la Dridu, „La Metereze”, împreună cu necropola ei. Complexul arheologic pe care l-am prezentat mai sus provine de la o colectivitate sătească sedentară și stabilă pe durata mai multor generații. Apariția urmelor de locuințe, paralel cu descoperirea necropolei, va permite aprecieri asupra mărimii așezării și a duratei sale în timp, după cercetarea arheologică integrală a obiectivului. Chiar dacă nu scăpăm din vedere faptul că necropola descoperită aparține unei singure faze din cele două pe care le-a cunoscut așezarea, putem de pe acum aprecia că la Dridu nu a existat o colectivitate prea numeroasă, numărul familiilor plasîndu-se, probabil, între limitele de 15—20. Asemenea comunități sătești locuiau în secolul al XII-lea în cea mai mare parte din continentul nostru.

Rezultatele de pînă acum ale cercetărilor pledează pentru practicarea de către această colectivitate de agricultori și crescători de vite a unei economii mixte, deci a unei economii adaptate la resursele naturale ale zonei în care locuiau. Caracterul creștin al acestei colectivități în secolele XI—XIII este în afara oricărei îndoieli. Totodată, semnificația geografică a locului așezării în cadrul Cîmpiei Române, în centrul acestei cîmpii și într-un punct important, determinat de confluența principalelor riuri ce străbat zona — Ialomița și

¹¹ Ion Donat, în *Relations between the autochthonous population and the migratory populations on the territory of Romania*, 1975, p. 291—298.

¹² Nicolae Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, București, 1937, p. 68—74.

¹³ Ion Kinnamos, *Epitoma*, VI, 3, 1973, București, p. 239 și urm.

¹⁴ DIR, C, Transilvania, veac. XI—XIII, București, I, p. 209, 338—340.

¹⁵ K. Horedt, *Contribuții la istoria Transilvaniei în secolele IV—XIII*, București, 1958.

¹⁶ DIR, C, Transilvania, veac. XI—XIII, București, I, p. 150—151, 154, 157, 182—184, 187—188.

¹⁷ I. Ferent, *Cumanii și episcopia lor*, Blaj, 1831.

¹⁸ *Istoria României*, II, 1961, București, p. 110.

¹⁹ Eugenia Zaharia, *op. cit.*, p. 1—75.

Prahova — îi definește pe locuitorii din secolele XI—XIII de la Dridu drept parte a unei populații românești stabile, temeinic instalate, fără contaminare cumană din punct de vedere antropologic. Existența urmelor fortificației ce apăra așezarea, care a fost întreținută și chiar întărită pe parcursul celor două faze de locuire, reflectă un coeficient de nesiguranță, care este foarte firesc în contextul istoric pe care l-am schițat mai sus. Cultura materială a așezării din secolele XI—XIII de la Dridu ne apare ca o urmare firească, în timp, a aspectelor civilizației românești din secolele VIII—X, cunoscută în literatura de specialitate și sub numele de „cultura Dridu“, după așezarea cercetată pe malul lacului Comana¹⁹, la circa 15 km de locul săpăturilor noastre.

Există prin urmare, toate motivele pentru a vedea în așezarea asupra căreia am stăruit un document material semnificativ al societății românești din Cîmpia Română din epoca pe care Nicolae Iorga a definit-o ca fiind epoca „colaborării româno-cumane“.

LES FOUILES EFFECTUÉES À DRIDU — „LA METEREZE“, DÉP. DE IALOMIȚA

RÉSUMÉ

Le lieu-dit „La Metereze“ est situé à la limite nord-est du village de Dridu (com. de Dridu, dép. de Ialomița). C'est un éperon en terrasse sur la rive de la Ialomița; il se termine à l'est et au nord-est par des pentes abruptes de 12 à 25 m. La Metereze“ se trouve à 250 m. environ en aval du barrage du futur lac d'accumulation; ce lieu-dit domine le point de confluence des rivières de la Ialomița et de la Prahova.

Les 8 sections et cassettes afférentes effectuées lors des deux campagnes de fouilles 1979—1980 ont mis au jour l'existence de 7 niveaux d'habitat: I. Une nécropole d'inhumation du Néolithique ancien acéramique; II. Un habitat de la phase I—II de la culture de Babadag (Hallstatt ancien); III. Un habitat des VIe—Ve siècles av. n.è.; IV. Un site fortifié avec fossé et mur de terre (IVe siècles av. n.è.); V. Un habitat du Ier siècle av. n.è. — Ier siècle de n.è.; Un site fortifié des XIe—XIIIe siècles comprenant deux habitats successifs. Une nécropole d'inhumation de rite chrétien correspondant au second habitat (XIIe—XIIIe siècles) a été mise au jour à proximité. Les fouilles montrent que les habitants pratiquaient alors une économie mixte. Etant donné sa position géographique — au centre de la Plaine Roumaine et à la confluence des principales rivières de la zone: la Ialomița et la Prahova, le site de Dridu était habité aux XIe—XIIIe siècles par une population roumaine stable, solidement installée. VII. Le dernier niveau mis au jour est celui d'un habitat beaucoup plus étendu qui s'est perpétué du XIVe au XVIIe siècles.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. Dridu — „La Metereze“. 1—3 outils microlithiques appartenant au Néolithique ancien acéramique; 4—19 pièces datant du Hallstatt Ancien, civilisation de Babadag I—II; 4 flèche de bronze; 5, 9, 16 bracelets de bronze; 6 épingle à cheveux de bronze; 7—8 aiguilles; 10 fragment d'arc de fibule de fer; 11—13 outils de silex; 14, 15, 17—19 fragments céramiques. 20—23 fragments céramiques des VI—Ve siècles av. n.è.; 24—30 fragments céramiques des IV—IIIe siècles av. n.è.; 31—33 fragments de vases La Tène III, travaillés au tour.

Fig. 2. Dridu — „La Metereze“. 1, 4, 17 pièces datant des XI—XIIe siècles: pointe de flèche de fer; 2 chaudron d'argile; 17 fragment céramique bitumé; 3—16 pièces appartenant aux XIIe—XIIIe siècles; 3 chaudron d'argile; 4, 5 fragments céramique; 6, 7 osselets (T.6); 8 couteau de fer (T.6); 9 pointe de flèche (T.12); 10—12 boucles d'oreille de bronze (T.4 et 19); 13, 15, 16 éléments de ceinture (T.10); 14 fragment céramique avec cachet en relief; pièces du XIVe siècle: 18 outil de fer; 19 coupe à pied.